

Профилирана природо-математическа гимназия
"Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, info-500102@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

И. Д. Директор:

ИВАЙЛО МИЛУШЕВ

Заповед №1165/14.09.2023г.

ПРОГРАМА

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И

ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ В ППМГ

„ЕКЗАРХ АНТИМ I“ – гр. Видин

за учебната 2023/2024 година

Профилирана природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, info-500102@edu.mon.bg

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Комисията за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование е сформирана на основание Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, в сила от 11.10.2016 г..

Нактоящата програма определя политиката на ППМГ „Екзарх Антим I“ гр. Видин при обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

В ППМГ „Екзарх Антим I“ гр. Видин обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование се реализира в процеса на придобиване на всички видове училищна програма.

Програмата е съобразена с реализацията на основните цели, залегнали в стратегията за развитие на ППМГ „Екзарх Антим I“ гр. Видин.

II. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

1. В програмата гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се разглеждат като взаимно свързан интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.
2. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
3. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
4. Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазването на природната среда и на екологичното равновесие.
5. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращ позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

III. ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ.

Комисията за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование при ППМГ "Екзарх Антим I" е в състав:

Председател: Малинка Митова, на длъжност зам.- директор

Членове: Светлина Вълчева, на длъжност старши учител по история и цивилизации

Марчела Маркова, на длъжност старши учител по философия

Борислав Казашки, на длъжност старши учител по география и икономика

Профилирана природо-математическа гимназия “Ексарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, info-500102@edu.mon.bg

IV. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са изградяване на автономна и активна личност, която:

- разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;
- зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях.

V. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Гражданското образование и възпитание се осъществяват като система от дейности, насочени към:

- 1.1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели.
- 1.2. Запознаване на учениците с демократичното общество, с правата и задълженията на гражданина.
- 1.3. Развитие на умения у учениците за поддържане на здравословен начин на живот.
- 1.4. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и поведение с цел приучаване към опазване на околната среда и на равновесието в природата, както и към разумно използване на природните ресурси.
- 1.5. Усвояване на знания за различните измерения на културните идентичности и за основните характеристики на интеркултурните отношения, както и на умения за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

VI. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Комисията на свое заседание разработи план за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, реализиран чрез занимания и дейности, свързани с:

- Патриотично възпитание;
- Предприемачество;
- Военно обучение;
- Превенция на насилието и тормоза в училище;

Профилирана природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, info-500102@edu.mon.bg

- Справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- Защита при бедствия и аварии;
- Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха.

2. Планираните дейности са:

- включени в плана за часа на класа, разработен от класния ръководител с активното участие на учениците;
- се провеждат в часа на класа, в часове по учебни дисциплини, чието съдържание дава възможност за това;
- организирани извънкласни дейности.

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Сформиране на комисия и разработване на план за работа	м. септември 2023 г.	Директор, Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
2.	Разработване на плана за час на класа съобразно задължителните теми, отразени в рамковия план за час на класа.	до 14.09.2023 г.	класни ръководители
3.	Разработване на училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование за ползване от учители-заместници на отсъстващ учител, които не са специалисти по съответния учебен предмет.	до 14.09.2023 г.	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
4.	Откриване на учебната година.	15.09.2023 г.	Директор, ЗДУД, Комисия по отбелязване на празниците
5.	Сформиране на ученически съвети на ниво клас	м. септември 2023 г.	Класни ръководители
6.	Изготвяне или актуализиране на правила на поведение и ценности на класа, които да се поставят във всяка класна стая на корковото табло.	м. септември 2023 г.	Класните ръководители съвместно с учениците от класа

Профилирана природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, pmg-vd@rio-vidin.org

7.	Сформиране на ученически съвет при ППМГ „Екзарх Антим I“	м. септември 2023 г.	Педагогически съветник, класни ръководители
9.	Избор на родителски активи по класове	м. септември - октомври 2023 г.	класни ръководители
10.	Отразяване на събития от училищния живот в сайта на училището, страницата на училището във Фейсбук и медиите.	постоянен	Директор, В. Велизарова Р. Ракаджиев
11.	Обсъждане и изготвяне на план на Ученическия съвет за отбелязване на училищни, общински, регионални и национални празници	м. октомври 2023 г.	Педагогически съветник
12.	Награждаване на изявени ученици съгласно утвърдените правила за поощряване и награждаване на педагогически специалисти и ученици от ППМГ.	постоянен	Директор, ЗДУД
13.	Запознаване и спазване на задължителните символи на Република България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)	постоянен	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
14.	Участие в планираните мероприятия на училищно ниво, свързани с ритуализацията на училищния живот.	постоянен	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
15.	Подпомагане дейността на Ученическия съвет.	постоянен	Педагогически съветник
16.	Отбелязване празника на християнското семейство	21.11.2023 г.	Педагогически съветник
17.	Организиране на беседи на здравна тематика: <ul style="list-style-type: none"> • здравословно хранене; • полов живот и хигиена на половата система; • превенция на СПИН; • Наркомании и видове наркотици – Дрогата – изкушението, което не си струва да опитащ; • Тютюнопушене и здраве; • Алкохол и зависимости; • Мотиви за агресията и може ли да се спре. 	постоянен	Фелдшер Педагогически съветник

Профилирана природо-математическа гимназия

“Ексарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, pmg-vd@rio-vidin.org

18.	Отбелязване на Деня за борба за срещу СПИН	м. декември 2023 г.	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
19.	Отбелязване на Месеца на трезвеността	м. февруари 2024 г.	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
20.	Поддържане на институционалния кът във фойето на първи етаж на училището със символите на държавата и училището.	постоянен	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
21.	Поддържане и обогатяване на къта във фойето на партера на училището за награди и отличия на ученици и учители.	постоянен	Комисия за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
22.	Изложби на творби на учениците на I етаж в училище.	постоянен	Антоанета Илиева
23.	Активно участие на учениците от ППМГ – Видин в спортните мероприятия на общинско и регионално ниво съгласно спортния календар	постоянен	Учителите по ФВС
25.	Провеждане на ролеви игри с учениците от прогимназиален етап за демонстриране на ситуации при които „игрите“ се превръщат в инциденти.	м. октомври 2023 г.	Педагогически съветник
26.	Участие на представителни групи от ученици от ППМГ – Видин в тържествата по повод отбелязване на националните празници	постоянен	Педагогически съветник Б. Казашки

Профилирана природо-математическа гимназия
“Екзарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 5 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

5 клас	
Тематични области	Теми
Гражданско образование и възпитание в родолюбие	<ol style="list-style-type: none">1. Възрожденска България2. Българските будители–създатели на културата и националното ни самосъзнание3. Национални празници и традиции4. Отбелязване на официални международни и световни дни – календар на паралелката5. Да общуваме правилно, с уважение и толерантност.
Здравно образование	<ol style="list-style-type: none">1. Лична хигиена2. Безопасност на движение по пътищата3. Безопасно използване на ел. уреди и инструменти4. Полезните храни и напитки5. Физическо здраве и хранителните ни навици6. Предпазване от COVID-19 и други вируси
Екологично образование	<ol style="list-style-type: none">1. Енергийните източници2. Експлоатацията на природните ресурси днес3. Инициативи за защита на природата в света4. Промените в природната среда и бъдещето на човечеството
Интеркултурно образование	<ol style="list-style-type: none">1. България и европейските народи2. България в обединена Европа3. Култури на други народи в Европа и света4. Български постижения в световната култура

Профилирана природо-математическа гимназия
 “Екзарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 6 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

6 клас	
Тематични области	Теми
Гражданско образование и възпитание в родолюбие	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зачитане личността на другия - как да общуваме ефективно 2. Българските будители – създатели на културата и националното ни самосъзнание 3. Национални празници и традиции 4. Отбелязване на официални международни световни дни – календар на паралелката 5. Конфликтите – как да ги разрешаваме
Здравно образование	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лична хигиена – чистота, правила и навици 2. Безопасност на движение по пътищата 3. Безопасно използване на ел. уреди и инструменти 4. Как да се храним и живеем здравословно 5. Физическо здраве – крепител на духа 6. Предпазване от COVID-19 и други вируси
Екологично образование	<ol style="list-style-type: none"> 1. Възобновяеми енергийни източници 2. Експлоатацията на природните ресурси през историята на човек 3. Инициативи за защита на природата в град Видин. 4. Природосъобразните общества – можем ли и ние?
Интеркултурно образование	<ol style="list-style-type: none"> 1. Европейските ценности 2. Общите правила в Европейския съюз – гаранция за взаиморазбирателство 3. Култури на други народи в Европа и света 4. Български постижения в световната култура и наука

Профилирана природо-математическа гимназия
 “Екзарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 7 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

7 клас	
Тематични области	Теми
Гражданско образование и възпитание в родолюбие	<ol style="list-style-type: none"> 1. Медиите и обществения живот 2. Българските просветители – приноси и достижения 3. Национални празници и традиции 4. Отбелязване на официални международни световни дни – календар на паралелката 5. Приятелствата и привързаността
Здравно образование	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лична хигиена – чистота, правила и навици 2. Безопасност на движение по пътищата 3. Безопасно използване на ел. уреди и инструменти 4. Хранителна култура и готвенето като професия и изкуство 5. Физическо здраве – крепител на духа 6. Предпазване от COVID-19 и други вируси
Екологично образование	<ol style="list-style-type: none"> 1. Човешкото всекидневие и източниците на замърсяване 2. Видове отпадъци – битови, производствени, строителни и др. 3. Инициативи за защита на природата в град Видин 4. Категории защитени животни
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Приемане на различията – уроци по толерантност 2. Приятели и междуполово разбирателство 3. Културата на моя народ – традициите и обичаите, с които се гордеем 4. Български постижения в световната култура и наука

Профилирана природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 8 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

1. Нашето училище и неговия патрон екзарх Антим I.
2. Аз и другите: толерантност, добронамереност, егоизъм и ... суета.
3. Хранене и здраве.
4. Наркомания, алкохол и тютюнопушене.
5. Стресът и стратегия за преодоляването му.
6. Физическа активност и спорт.
7. Екология и здраве.
8. Създаване на екологично чиста училищна среда.
9. Да защитим природата и гората.
10. Отношенията между хората.
11. Емоционална интелигентност.
12. Общуване без насилие.
13. Поведение при наводнение, земетресение.
14. Евакуации от обществени и жилищни сгради при пожар.
15. Гражданска отговорност.
16. Безопасен ли е Интернет?
17. Поведение на обществени места.
18. Дрогата и нейното влияние върху юношеския организъм.
19. Какво е психично здраве и защо е важно.
20. Децата и глобалните проблеми на човечеството.

Профилирана природо-математическа гимназия “Екзарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 9 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

1. Медиите и глобалната мрежа в обществения живот.
2. Самовъзпитание на волята –”Изгради се сам”.
3. Аз и моите родители –мога ли да споделям проблемите си с тях?
4. Личната хигиена, чистота и здраве –правила, които са задължителни.
5. Как да се храним и живеем здравословно.
6. Вредата от алкохола, цигарите и наркотиците.
7. Човешкото всекидневие–източници на замърсяване.
8. Видове отпадъци –битови, производствени, строителни и др.
9. Видове замърсявания на околната среда – последици.
10. Лесно ли е да бъдеш толерантен?
11. Конфликти в мултикултурна среда.
12. Да приемем различния до нас, защото и ние сме различни от него.
13. Заедно срещу домашното насилие.
14. Конфликтите –как да ги разрешаваме.
15. Трафикът на хора или съвременното робство.
16. Здравословно хранене и вредата от диетите –анорексия , булимия.
17. Пубертетът и хигиена на човешкото тяло.
18. Интимност и интимни отношения.
19. Водата –природен ресурс и основен фактор на живот.
20. Моята личност и моят свят.

Профилирана природо-математическа гимназия “Екзарх Антим I” - Видин

3700 Видин, ул. “Княз Борис I” №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 10 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

1. Права и отговорности – какво зная и не зная за тях.
2. Методи на сектите и травми нанесени от тях.
3. Методи на контрацепция.
4. Младите хора и зависимостите.
5. Екологични проблеми–природни бедствия.
6. Разделно събиране на отпадъци. Рециклиране.
7. Човешкото всекидневие –източници на замърсяване.
8. Толерантност, търпимост, уважение към другите и към себе си.
9. Приятели и врагове –междуполово разбирателство.
10. Общуване с връстниците.
11. Културни идентичности.
12. Общуване с връстниците.
13. Енергоспестяващи източници.
14. Моята личност и моят свят.
15. Екологични проблеми – природни бедствия.
16. Сътрудничество между различните култури.
17. Хомосексуализъм и сексуално поведение.
18. Методи на сектите и травми нанесени от тях.
19. Спортувайте преди всичко за здраве.
20. Свободното време и хоби.

Профилирана природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 11 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

1. Визии за бъдещето или как би изглеждал светът след 20 години, ако...
2. Аз и другите: толерантност, добронамереност, егоизъм и ...суета
3. Цивилизованост и човешка природа: Може ли цивилизацията да се варваризира?
4. Смислите и безсмислията в човешкото битие или какво значи да живеем смислено
5. Индивид, личност, различност и идентичност
6. Глобализация и идентичност или как да бъдем себе си в свят без граници
7. Глобализация и бъдеще: глобални очаквания, глобални страхове и глобални надежди
8. Преходите в историята или какво значи да живееш във време на безвремие
9. Информираност и невежество или какво значи да бъдем добре информирани граждани
10. Закон, гражданско неподчинение и граждански произвол
11. Съхранена природа и човешки прогрес: неразрешима дилема или възможно бъдеще?
12. Информираност, избор, манипулация и политика
13. „Сенчестата“ страна на политиката, корупция, властолюбие, насилие и арогантност
14. „Светлата“ страна на политическото битие или кога политиката (не) разрешава
15. Стресът и как да се предпазим от него
16. Физическа активност и спорт
17. Екология и здраве
18. Нови енергийни източници и енергоспестяващи технологии
19. Създаване на екологично чиста училищна среда
20. Да защитим природата и гората
21. Предпазване от Covid 19
22. Отношенията между хората
23. Правила за поведение при ветрове
24. е, гръмотевични бури
25. Емоционална интелигентност
26. Европейски съюз. Институции на Европейски съюз
27. Поведение при наводнение, земетресение

Профилирана природо-математическа гимназия "Екзарх Антим I" - Видин

3700 Видин, ул. "Княз Борис I" №25, info-500102@edu.mon.bg

Теми за 12 клас

от училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

1. Визии за бъдещето или как би изглеждал светът след 20 години, ако...
2. Аз и другите: толерантност, добронамереност, егоизъм и ...суета
3. Цивилизованост и човешка природа: Може ли цивилизацията да се варваризира?
4. Смыслите и безсмислията в човешкото битие или какво значи да живеем смислено
5. Индивид, личност, различност и идентичност
6. Глобализация и идентичност или как да бъдем себе си в свят без граници
7. Глобализация и бъдеще: глобални очаквания, глобални страхове и глобални надежди
8. Преходите в историята или какво значи да живееш във време на безвремие
9. Информираност и невежество или какво значи да бъдем добре информирани граждани
10. Закон, гражданско неподчинение и граждански произвол
11. Съхранена природа и човешки прогрес: неразрешима дилема или възможно бъдеще?
12. Информираност, избор, манипулация и политика
13. „Сенчестата“ страна на политиката, корупция, властолюбие, насилие и арогантност
14. „Светлата“ страна на политическото битие или кога политиката (не) разрешава
15. Стресът и как да се предпазим от него
16. Физическа активност и спорт
17. Екология и здраве
18. Нови енергийни източници и енергоспестяващи технологии
19. Създаване на екологично чиста училищна среда
20. Да защитим природата и гората
21. Предпазване от Covid 19
22. Емоционална интелигентност
23. Европейски съюз
24. Поведение при наводнение, земетресение
25. Моето първо работно място
26. Институции на Европейски съюз
27. Гражданска отговорност
28. Кариерно развитие